

Επιμέλεια Γιώργος Χατζηβασίλης

ΤΑ ΜΑΘΑΤΕ ΤΑ ΝΕΑ;

Η ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΟΥ ΕΣΤΕΙΛΕ Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΒΛΑΧΟΣ ΣΤΟΝ ΧΙΤΛΕΡ

Εξοχώτατε,

Η Ελλάδα, - το γωρίζετε - πθέλποσε να μείνη έξω του παρόντος πολέμου. Όταν εξερράγη, ήρχιζε μόλις να αναρωννύη από πλήθος βαθυτάτων πληγών, τας οποίας είχαν καταλίπει εις το σώμα της πόλεμοι εξωτερικοί και εσωτερικοί διαιρέσεις, και ουδέ δυνάμεις είχε, ουδέ διάθεσιν, ουδέ λόγον ν' αναμικθή εις πόλεμον, του οποίου, αν το τέλος πέπρωται πάντως να έχη δι' όλον τον κόσμον συνεπείας σημαντικές, η αρχή του δεν παρουσίαζε δι' αυτήν αμέσους κινδύνους. Ας μη ληφθούν υπ' όψει αι δηλώσεις της αι σχετική. Ας μη ληφθούν υπ' όψει τα έγγραφα τα οποία εις επίσημον Βίβλον εδημοσίευσε. Ας μη ληφθούν υπ' όψει το πλήθος των λόγων, των κειμένων, των αποδείξεων δια των οποίων πιστοποιείται η επίμονος αυτή απόφασίς της, να μείνη εκτός του πολέμου.

Και ας ληφθή τούτο μόνον: Το ότι η Ελλάδα όταν οι Ιταλοί έπνιξαν εις τον λιμένα της Τήνου την «Ελλην» και εύρε τα θραύσματα των τορπιλλών και εβεβαιώθη ότι ήσαν Ιταλικά, τα έκρυψε. Διατί;... Διότι, αν τα απεκάλυπε θα ήτο υποχρεωμένη ή να κηρύξη τον πόλεμον ή να δεχθή την κήρυξιν του πολέμου. Δεν ήθελε λοιπόν τον πόλεμον με τους Ιταλούς η Ελλάδα. Ούτε μόνη, ούτε με συμμάχους, ούτε με Βαλκανικούς, ούτε με Άγγλους. Ήθελε εις την μικράν αυτήν γωνίαν της γής να ζήση κατά δύναμιν ήσυχος, επειδή ήτο κατάκοπος, επειδή είχε πολεμήσει πολύ και επειδή η γεωγραφική της θέσις είναι τοιαύτη ώστε να μην θέλη να έχη εχθρούς ούτε τους Γερμανούς εις την Ήραν, ούτε τους Άγγλους εις την Θάλασσαν. Μέχρι της στιγμής εκείνης, της στιγμής κατά την οποίαν επινίγη η «Ελλην», η Ελλάδα είχε, εκτός των ειρηνικών της διαθέσεων, πρόσθετον ασφάλειαν, δύο υπογραφάς, την Ιταλικήν, η οποία την είχε κατά πάσης εκ μέρους της επιθέσεως ασφαλίσει, και την Αγγλικήν, η οποία ήλθεν ως αυθόρμητος της ακεραιότητός της εγγύσις.

Εν τούτοις, όταν ολίγον μετά την «Ελλην» παρουσιάσθησαν απαιτή αποδείξεις της μελλούσης Ιταλικής επιθέσεως, η Ελλάδα, πεισθείσα ότι η μία υπογραφή δεν είχαν αξίαν, δεν εστράφη ως ώφειλε προς την άλλην, αλλά εστράφη - το ενθυμείσθε, Εξοχώτατε; - προς Υμάς. Και εξήτησε την προστασίαν την ιδικήν σας. Και τι απαντήθη τότε εις την Ελλάδα;... Τι απαντήθη δεν γνωρίζω καλάς. Γνωρίζω όμως εκ στόματος του αποθανόντος πρωθυπουργού μας, ότι η Γερμανία απήντησεν εις το διάβημά μας συνιστώσα να μην δώσωμεν αφορμήν - να μην επιστρατευθώμεν δηλαδή - και να είμεθα ήσυχοι. Δεν εδώσαμεν λοιπόν αφορμήν, εμέναμεν ήσυχοι ή μάλλον εκοιμώμεθα ήσυχοι - διότι την προηγουμένην μας είχαν κάμει και γεύμα οι Ιταλοί - οπότεν μας παρουσιάσθη με το τηλεσίγραφον ο πρέσβυς της Ιταλίας.

Τότε λοιπόν, πού και προς ποίον ηθέλατε να στραφή η Ελλάδα;... Προς τους Ιταλούς, των οποίων είχε εις την τσέπην της, μαζί με τα θραύσματα των τορπιλλών, και την άνευ αξίας υπογραφήν; Αλλά αυτοί της είχαν κηρύξει τον πόλεμον. Προς Υμάς; Αλλά Υμείς ατυχώς ευρίσκεισθε εκείνο ακριβώς το πρωί,

εις τας 28 Οκτωβρίου, εις Φλωρεντίαν. Να μείνη μόνη; Αλλά ούτε αεροπορίαν είχε, ούτε υλικόν, ούτε χρήματα, ούτε στόλον. Εστράφη λοιπόν προς την τελευταίαν εναπομείνασαν υπογραφήν: Προς τους Άγγλους. Και αυτοί, των οποίων εκαιέτο η Πατρίς, οι οποίοι ηγρύπνου εις τας ακτάς της Μάγνης ανήσχοι, οι οποίοι τότε - όπως το είχαν δηλώσει - δεν είχαν επαρκή τα μέσα δια την ιδίαν των προστασίαν, ήλθαν. Ήλθαν αμέσως. Άνευ αξιώσεων, άνευ διαπραγματεύσεων, άνευ χαρπών. Και μετ' ολίγας ημέρας, εις το Μέτωπον το οποίον είχαν ανοίξει εις τα βουνά της Ηπείρου ο βάνουσις Ιταλικός αιφνιδιασμός, έπιπταν Έλληνες στρατιώται και ο πρώτος Άγγλος αεροπόρος.

Τι συνέβη από τας ώρας εκείνας, το γνωρίζετε και Σεις και ο κόσμος ολόκληρος. Νικώνται οι Ιταλοί. Και νικώνται εκεί, στρατιωτικώς, σώμα προς σώμα, από ημάς, τους μικρούς, τους αδυνάτους. Όχι από τους Άγγλους. Διότι Άγγλος στρατιώτης δεν επάτησεν εις την Αλβανίαν. Νικώνται. Διατί; Διότι δεν έχουν ιδανικά, διότι δεν έχουν ψυχήν. Διότι...

Αλλά αυτό είναι έξω του θέματος. Απέναντι της μάχης αυτής βέβαιον είναι, διότι μας εδηλώθη, ότι εμείνατε θεατίς:

«Η υπόθεσις αυτή, μας είπατε, δεν μ' ενδιαφέρει. Είναι ιστορία Ιταλική. Δεν θα επέμβω παρά μόνον όταν Αγγλικός στρατός αποβιβάσθη εις την Θεσσαλονίκην, εις μεγάλας ποσότητας».

Θα ημπορούσαμεν, έκτοτε, Εξοχώτατε, να Σας ερωτήσωμεν: «Και η Φλωρεντία;... Και το ότι την ημέραν ακριβώς κατά την οποίαν μας επιτίθεντο οι Ιταλοί, συνηγάσθε μαζί τους εις τας όχθας του Άρνου και παρεδίδετε την Ελλάδα;» ...

Αλλά δεν ηθέλωσαμεν. Μαζί με τα θραύσματα των Ιταλικών τορπιλλών εκρύψαμεν εις την τσέπην μας και την Φλωρεντίαν και, όταν κάποιος αδιάκριτος μας την ενθυμίζαν, απαντώμεν: «Διεφώνησαν. Τους εγέλασαν οι Ιταλοί».

Διατί; Διότι έτσι ηθέλωσαμεν να πιστεύωμεν. Διότι μας συνέφερον έτσι. Έπειτα, καθώς επροχωρούμεν ημείς εις την Αλβανίαν, επροχώρουν και αι σχέσεις της Γερμανίας και της Ελλάδος. Ο Αγκυλωτός Σταυρός εκυμάτιζε εις το Μέγαρον της εν Αθήναις πρεσβείας σας την πρώτην του Έτους. Κατήρχετο μεσίσιος όταν απέθνησκεν ο αείμνηστος Μεταξάς. Ο πρέσβυς σας ήρχετο να συχαρή τον νέον Πρωθυπουργόν. Αι μεταξύ Υμών και ημών εμπορικά συναλλαγαι είχαν επαναρχίσει και διεμαρτυρήθητε κάποτε εντόνως διότι μία εφημερίς της Αμερικής έγραψεν ότι Γερμανικά τάνκς παρουσιάσθησαν εις την Αλβανίαν. Όλα λοιπόν καλά. Ημείς εις την Αλβανίαν, Σεις θεαταί, και οι Άγγλοι σύμμαχοι μας με τα αεροπλάνα των, με τον Στόλον των... MONON. Γνωρίζετε πόσον προσεπαθήσαμεν να είναι το «MONON» τούτο πραγματικόν;... Αρκεί να αναφερθεί ότι, όταν εν Αγγλικόν αεροπλάνον έπεσεν εις την Θεσσαλονίκην, παρεκαλέσαμεν τους Άγγλους να μη το σηκώσουν αυτοί. Δια να μη παρουσιασθούν έστω και δέκα Άγγλοι στρατιώται. Δια να μη παρεξηγηθώμεν, δια να μη δώσωμεν αφορμήν. Γελάτε;... Έχετε δικαίον.

Αλλά κατά το διάστημα τούτο, ενώ εδώ είχομεν όπως έχομεν σχέσεις, ενώ η εκ της στάσεως της Γερμανίας δημιουργηθείσα κάποια γαλήνη έμενε αδιατάρακτος, Σεις ήρχισατε να συγκεντρώνετε στρατεύματα εις την Ρουμανίαν. Τα πρώτα ήσαν προς εκπαίδευσιν των Ρουμάνων. Τα δεύτερα προς προστασίαν των πετρελαίων. Τα τρίτα δια να κρατήσουν τα σύνορα. Τα τέταρτα... - αλλά τα τέταρτα πλέον ήσαν τριακόσια χιλιάδες. Τότε ο υπογεγραμμένος μετέβη δημοσιογραφών εις την Βουλγαρίαν, επέρασε τον δρόμον το οποίον τώρα περνούν οι στρατοί σας και επανεβλήθη εις τον μακαρίτην Πρωθυπουργόν:

«Ο μέχρι Σόφιας δρόμος έχει τώρα, προφανώς, διαπλατυνθή. Αι ξύλινοι γέφυραι έχουν τώρα, προσφάτως, υποστηρικθή με πασσάλους. Τα υπολείμματα της ξυλείας ευρίσκονται ακόμη εκεί. Είναι προφανές ότι οι Βούλγαροι έχουν ετοιμάσει τώρα, όπως - όπως, τον δρόμον δια να περάση στρατός...»

Και μετά τούτο;... Μετά τούτο, τί έπρεπε να κάμη η Ελλάδα; Να ζητήσει βοήθειαν; Να μη ζητήσει; Να πιστεύση; Να μη πιστεύση; Να βλέψη τους Γερμανούς εις τα σύνορα με τα Βουλγαρικά, να τους μετρά περνώντας τον Δούναβιν, να τους παρακολουθή εισερχομένους εις την Σόφιαν, να τους βλέπει να συμμαχούντας με τους Βουλγάρους, ν' ακούη τους Βουλγάρους ομιλούντας περί των «εθνικών των διεκδικήσεων, και να στέκη αμέριμνος εν τη πεποιθήσει ότι οι Γερμανοί ευρίσκονται εις την Κούλαν δια να προφυλάξουν τα πετρέλαια τα ρουμανικά;...

Αλλά έστω, ας τ' αφήσωμεν όλα αυτά, τα γινόμενα, τας δηλώσεις, την ιστορίαν και ας έλθωμεν εις τα πράγματα. Φαίνεται - λέγουν του κόσμου τα ραδιόφωνα - ότι οι Γερμανοί θέλουν να εισβάλουν εις την Ελλάδα. Σας ερωτώμεν: ΔΙΑΤΙ; Αν η κατά της Ελλάδος επιχείρησις, ως συμφέρουσα εις τον Άξονα, ήτο απ' αρχής αναγκαία, τότε δεν θα παρουσίαζετο προ τεσσάρων μηνών μόνος ο κ. Γκράτσι εις τας τρεις το πρωί. Θα παρουσιάζοντο η Ιταλία και η Ιταλία μαζί, άλλως, με άλλο τηλεσίγραφον, άλλου περιεχομένου, άλλης προθεσμίας, άλλης μορφής.

Δεν υπήρξε, λοιπόν, απ' αρχής η κατά της Ελλάδος επιχείρησις εις τον Άξονα αναγκαία. Είναι λοιπόν τώρα;... Αλλά διατί;... Μήπως δια να μη δημιουργηθή Μέτωπον κατά της Γερμανίας εις τα Βαλκάνια; Αλλά αυτά είναι μυθιστορήματα. Ούτε η μαχομένη Ελλάδα, ούτε η Αγγλία - το λέγει σαφώς το επίσημον ανακοινωθέν της προχθεσινής όης Μαρτίου, αλλά το λέγει σαφέστερον ακόμη η λογική - ούτε η Σερβία, ούτε η Τουρκία, έχουν λόγο να προκαλέσουν την εξάπλωσιν του πολέμου. Αυτός που είναι και όπου είναι, τους φθάνει. Αλλά τότε;... Μη δια να σωθούν εις την Αλβανίαν οι Ιταλοί;... Αλλά περί ποίου είδους σωτηρίας θα πρόκειται; Οι Ιταλοί δεν θα είναι πτημένοι οριστικώς, τελεσιδικώς, παγκοσμίως και αιωνίως μόλις και εις μόνον Γερμανός στρατιώτης πατήσει εις την Ελλάδα; Δεν θα φωνάζη όλος ο κόσμος ότι σαράντα πέντε εκατομμύρια αυτοί, αφού επετέθησαν εναντίον ημών που είμεθα μόλις οκτώ, εξήτησαν τώρα την βοήθειαν άλλων ογδοήντα πέντε εκατομμυρίων, δια να σωθούν;...

Και εις το τέλος, αν θέλουν να σωθούν, διατί να έλθουν άλλοι κατά τρόπον απολύτως εξευτελιστικόν δι' αυτούς να τους σώσουν, αφού τους σώζομεν ευχαρίστως ημείς χωρίς εξευτελισμούς; Ας φύγουν μόνον από την Αλβανίαν οι Ιταλοί. Ας ειπουν παντού ότι μας ενίκησαν, ότι εκουράσθησαν να μας κυνηγούν, ότι εκόρτασαν από δόξαν και ας φύγουν. Ημείς τους βοηθούμεν.

Αλλά θα μας ερωτήσετε ίσως, Εξοχώτατε: «Καλά όλα αυτά. Και οι Άγγλοι;...» Αλλά τους Άγγλους, Εξοχώτατε, δεν τους εφέραμεν ημείς, τους έφεραν εις την Ελλάδα οι Ιταλοί. Τώρα λοιπόν εις αυτούς τους οποίους οι Ιταλοί έφεραν, να τους είπούμεν να φύγουν;... Και, έστω, να τους ειπούμεν να φύγουν. Αλλά εις ποιούς; Εις τους ζωντανούς. Πώς όμως θα διώξωμεν τους νεκρούς, αυτούς που έπεσαν εις τα βουνά μας, αυτούς που προσγειώθηκαν εις την Αττικήν πληγωμένοι και αφήκαν εδώ την τελευταίαν πνοήν, αυτούς οι οποίοι, ενώ εκαιέτο η πατρίς των, ήλθαν και ηγωνίσθησαν εδώ, και έπεσαν εδώ και ευρήκαν εδώ ένα τάφον;...

Ακούτε, Εξοχώτατε, υπάρχουν ατιμιαί αι οποίαι εις την Ελλάδα δεν γίνονται. Και αυτά είναι καθαράι ατιμιαί. Ούτε τους νεκρούς, ούτε τους ζωντανούς ημπορούμεν να διώξωμεν. Δεν θα διώξωμεν κανένα, και θα σταθώμεν μαζί των, εδώ, μέχρις ότου κάποια λάμψη ακτίς ηλίου και περάση η καταιγίς.

Και Σεις; Σεις - λέγουν πάντοτε - θα επιχειρήσετε να εισβάλετε εις την Ελλάδα. Και ημείς, λαός αφελής ακόμη, δεν το πιστεύομεν. Δεν πιστεύομεν ότι στρατός με ιστορίαν και με παράδοσιν - αυτό και οι εχθροί του δεν το αρνούνται - θα θελήση να κηλιδωθή δια μιας πράξεως παναθλίας. Δεν πιστεύομεν ότι ένα Κράτος πάνοπλον, ογδοήκοντα πέντε εκατομμυρίων ανθρώπων, μαχομένον δια να δημιουργήση εις τον Κόσμον «νέαν τάξιν πραγμάτων» - τάξιν, φανταζόμεθα, αρετής - θα ζητήση να πλευροκοπήση ένα Έθνος μικρόν, που αγωνίζεται υπέρ της ελευθερίας του, μαχομένον προς μίαν Αυτοκρατορίαν σαράντα πέντε εκατομμυρίων.

Διότι τί θα κάμη ο Στρατός αυτός, Εξοχώτατε, αν αντί πεζικού, πυροβολικού και μεραρχιών, στείλη η Ελλάδα φύλακας εις τα σύνορά της είκοσι χιλιάδας τραυματιών, χωρίς πόδια, χωρίς χέρια, με τα αίματα και τους επιδέσμους, δια να τον υποδεχθούν;... Αυτούς τους στρατιώτας φύλακας θα υπάρξη στρατός δια να τους κτυπήση;

Αλλά όχι, δεν πρόκειται να γίνει αυτό. Ο ολίγος ή πολύς στρατός των Ελλήνων που είναι ελεύθερος, όπως εστάθη εις την Ήπειρον, θα σταθή, αν κληθή, εις την Θράκην. Και τί να κάμη;... Θα πολεμήση. Και εκεί. Και θα αγωνισθή. Και εκεί. Και θα αποθάνη. Και εκεί. Και θ' αναμείνει την εκ Βερολίνου επιστροφήν του δρομέως, ο οποίος ήλθε προ πέντε ετών και έλαβε από την Ολυμπίαν το φως, δια να μεταβάλη εις δαυλόν την λαμπάδα και φέρη την πυρκαϊάν εις τον μικρόν, την έκτασιν, αλλά μέγιστον αυτόν τόπον, ο οποίος, αφού έμαθε τον κόσμον όλον να ζη, πρέπει τώρα να τον μάθη και ν' αποθνήσκη.

Μετ' εξόχου τιμής

Γ. Α. ΒΛΑΧΟΣ